

Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych”

Poznań, 6-7 kwietnia 2017 roku

Ponowoczesna, wieloznaczna i ambiwalentna rzeczywistość społeczno-kulturowa, poddająca się nieustannym fluktuacjom, prowadzi do radykalnych przemian społecznych, wyrażających się w permanentnej autokreacji. *Stricte* naukowy dyskurs nad czynnikami determinującymi zmiany w systemie społecznym oraz kondycją współczesnej młodzieży, żyjącej w heterogenicznej strukturze globalnej, skazanej na szukanie swojego miejsca w ciągle zmieniającej się rzeczywistości, jest w obszarze rozważań skoncentrowanych wokół pytania: Młodzież czyli kto? orientacją poznawczą lokującą się wśród najważniejszych.

Permanentny charakter ekstensywnej i ekspansywnej zmiany społecznej można próbować opisać, częściowo zrozumieć i systematycznie wyjaśniać poprzez percepcję owych zmian na poziomie, na którym współczesna młodzież kształtuje swoje odniesienia, aktualizując wiedzę o sobie, świecie swoich relacjach ze światem, będąc jednocześnie aktywnym podmiotem perspektywnych zmian.

Ze względu na wagę oddziaływań społeczeństwa i kultury, na szczególne zainteresowanie zasługuje permanentna zmiana warunków psychospołecznej egzystencji młodzieży. W związku z powyższymi kwestiami konieczne wydaje

się podejmowanie inicjatyw naukowych, podczas których namysł nad jakością przemian stał się tłem do podjęcia odpowiedzialnej refleksji na temat młodzieży jako przedmiocie i podmiocie badań pedagogicznych – młodzież w centrum pedagogiki i centrum permanentnej zmiany społecznej.

Egzemplifikacją jednej z nich była odbywająca się 6-7.04.2017 roku w Poznaniu I Ogólnopolska Konferencja Naukowa, zatytułowana „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych”, zorganizowana przez Zakład Pedagogicznych Problemów Młodzieży Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Konferencja została objęta honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dra hab. Andrzeja Lesickiego, Dziekana Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM prof. zw. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej, Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego oraz Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Komitet naukowy konferencji stanowiło liczne grono naukowców zajmujących się problematyką młodzieży jako przedmiotem i podmiotem badań pedagogicznych. Funkcję Przewodniczącej Komitetu Naukowego pełniła prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, natomiast pozostałymi członkami komitetu byli: prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski, prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik, prof. zw. dr hab. Stefan Kwiatkowski, prof. zw. dr hab. Mirosław Szymański, prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek, prof. zw. dr hab. Aleksander Zandecki, prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. dr hab. Roman Leppert, prof. nadzw. dr hab. Andrzej Ćwikliński, prof. nadzw. dr hab. Tomasz Gmerek, prof. nadzw. dr hab. Helena Ostrowicka, prof. nadzw. dr hab. Katarzyna Segiet, prof. nadzw. dr hab. Waldemar Segiet, prof. nadzw. dr hab. Eva Zamojska, prof. nadzw. dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. nadzw. dr hab. Mirosław Sobecki, prof. nadzw. dr hab. Witold Jakubowski, prof. nadzw. dr hab. Marek Walancik.

Członkami komitetu organizacyjnego byli pracownicy oraz doktoranci Zakładu Pedagogicznych Problemów Młodzieży Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu: dr Paulina Peret-Drażewska (Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego), dr Lucyna Myszka-Strychalska (Sekretarz Konferencji), dr Justyna Jakubowska-Baranek, dr Bożena Kanclerz, dr Ewa Karmolińska-Jagodzik, dr Monika Popow, mgr Aneta Judzińska, mgr Julia Sienkiewicz-Wilowska oraz mgr Karolina Domagalska-Nowak.

W I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych” brało udział 96 reprezentantów z 16 czołowych ośrodków naukowych w Polsce, a byli to wybitni przedstawiciele nauk społecznych oraz młodzi adepci nauki. W wydarzeniu uczestniczyli również liczni pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz studenci Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Pierwszy dzień obrad konferencyjnych (6.04.2017) miał miejsce w Sali Lubrańskiego znajdującej się w Collegium Minus Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przywitała licznie przybyłych gości oraz wprowadziła w problematykę naukowego spotkania.

Następnie Prorektor ds. Studenckich prof. zw. dr hab. Bogumiła Kaniewska w imieniu JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dra hab. Andrzeja Lesickiego dokonała uroczystego otwarcia I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych” życząc owocnych obrad.

W dalszej kolejności prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska otworzyła obrady plenarne wygłaszając referat wprowadzający „Sposoby radzenia sobie przez młodzież z podejmowaniem decyzji natury tożsamościowej”. Następnie, w czterech sesjach plenarnych wygłoszono 18 referatów. Każda sesja plenarna prowadzona była przez grono moderatorów reprezentujących zarówno Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jak również inne krajowe ośrodki akademickie. Pomiędzy kolejnymi sesjami plenarnymi miały miejsce przerwy (obiadowa oraz kawowe), stanowiące znakomitą okazję do wymiany poglądów oraz dyskusji na tematy związane z poruszaną problematyką konferencji.

Podczas pierwszej sesji plenarnej, której moderatorami byli: prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. dr hab. Roman Leppert, prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek, prof. nadzw. dr hab. Katarzyna Segiet miały miejsce wystąpienia: prof. zw. dra hab. Zbyszko Melosika (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Globalna piłka nożna i młodzież współczesna (międzykulturowa perspektywa porównawcza)”; prof. zw. dra hab. Stefana Kwiatkowskiego (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie) zatytułowana: „Przyczyny niepowodzeń dydaktycznych uczniów szkół zawodowych – propozycja badawcza”; prof. zw. dra hab. Mirosława Szymańskiego (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie) o tematyce: „Wyznaczniki tożsamości współczesnej młodzieży”.

Kolejna sesja plenarna moderowana przez prof. zw. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską, prof. nadzw. dra hab. Waldemara Segietą, prof. nadzw. dr hab. Wioletę Danilewicz oraz prof. nadzw. dra hab. Witolda Jakubowskiego rozpoczęła się od wystąpienia prof. dra hab. Romana Lepperta (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), który wygłosił referat „Czy młodzież jeszcze istnieje?”. Kolejnym prelegentem był prof. nadzw. dr hab. Mirosław Sobecki (Uniwersytet w Białymstoku), którego wystąpienie zatytułowane było: „Postawy uczniów białostockich liceów wobec uchodźców w kontekście założeń edukacji międzykulturowej”. Następnie prof. nadzw. dr hab. Witold Jakubowski (Uniwersytet Wrocławski) wygłosił referat „Fifty Years After, czyli kilka refleksji o kulturze młodzieżowej”. W dalszej kolejności prof. nadzw. dr hab. Wioleta Danilewicz (Uniwersytet w Białymstoku) przedstawiła referat zatytułowany: „O pętli pułapki migracyjnej w doświadczeniach młodych Polaków”. Kolejnym prelegentem była prof. nadzw. dr hab. Helena Ostrowicka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), która wygłosiła referat: „Wyzwania i perspektywy integracji wiedzy o młodzieży”.

Podczas trzeciej sesji plenarnej, której moderatorami byli: prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. nadzw. dr hab. Mirosław Sobecki, prof. nadzw. dr hab. Hanna Krauze-Sikorska

miały miejsce wystąpienia: prof. zw. dr hab. Magdaleny Piorunek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Młodzież w rynkowej rzeczywistości epoki dyskontynuacji. Konstruowanie kariery edukacyjno-zawodowej jako składnik procesu dorastania”; prof. dr hab. Agnieszki Gromkowskiej-Melosik (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Testy i ukryty program socjalizacji młodzieży”; prof. nadzw. dra hab. Waldemara Segieta (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Młody dorosły ze swoją historią edukacji. Odkrywanie znaczenia rodziny”; prof. nadzw. dr hab. Hanny Krauze-Sikorskiej (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Zagubione dzieciństwo – młodzież wobec dysfunkcyjności własnej rodziny” oraz prof. nadzw. dra hab. Andrzeja Ćwiklińskiego (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Czynniki determinujące systemy wartości i cele życiowe młodzieży”.

Ostatnia sesja plenarna moderowana przez prof. zw. dr hab. Agnieszkę Cybał-Michalską, prof. nadzw. dr hab. Ewę Zamojską, prof. nadzw. dr hab. Helenę Ostrowicką oraz prof. nadzw. dra hab. Tomasza Gmerka rozpoczęła się od wystąpienia prof. nadzw. dr hab. Katarzyny Segiet (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), która wygłosiła referat „Fenomen czasu w okresie dorastania (perspektywa rozwojowa)”. Kolejną prelegentką była prof. nadzw. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu), której wystąpienie zatytułowane było: „Przerażeni – Rozpieszczeni. Młodzież jako przedmiot i podmiot permanentnej zmiany”. Następnie prof. nadzw. dr hab. Eva Zamojska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) wygłosiła referat „Samotność dojrzewania w popkulturowych opowieściach. Trzy oblicza samotności współczesnej młodzieży”. Następnie prof. nadzw. dr hab. Tomasz Gmerek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) przedstawił referat: „Etniczne uwarunkowania sukcesu edukacyjnego. Młodzież eskimoska w szkolnictwie Alaski i arktycznej Kanady”.

Interesującym poznawczo obradom podczas sesji plenarnych towarzyszyły wydarzenia artystyczne, które stanowiły znakomitą sposobność do refleksji. Pośród obradami w sesjach planarnych odbył się koncert z cyklu *Sztuka na Ogrodach*, zorganizowany przez Zakład Działań Twórczych w Przestrzeni Społecznej Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Koncert skrzypcowo-fortepianowy w wykonaniu Pana Mateusza Gidaszewskiego oraz Pana Jakuba Czerskiego, reprezentujących Akademię Muzyczną im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, prowadzony był przez prof. zw. dr hab. Barbarę Nowak. Wydarzenie to spotkało się z dużą aprobatą uczestników konferencji, którzy mieli okazję do duchowej refleksji w kontekście naukowych obrad.

Konferencji towarzyszyła również wystawa fotografii: *Letni nieletni. Fotograficzne spojrzenia młodych*, która odbywa się w ramach cyklu: *Sztuka na Ogrodach*, zorganizowana przez Zakład Działań Twórczych w Przestrzeni Społecznej Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Kuratorami wystawy byli: prof. Jędrzej Stępak oraz mgr Kamil Wnuk. Prace fotograficzne zostały wykonane pod kierunkiem mgra Kamila Wnuka w ramach autorskiego programu nauczania w obszarze nowych mediów. Wystawa miała

miejsce w Sali Lubrańskiego w budynku Collegium Minus, jak również w budynku Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM.

Po zakończeniu obrad plenarnych uczestnicy konferencji przemierzając park opodal budynku Teatru Wielkiego udali się do Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie miała miejsce uroczysta kolacja stanowiąca integralną część konferencji. Rozpoczęła się ona występem Zespołu Plastyki Ruchu, którego członkinie są absolwentkami, a także obecnymi studentkami Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W zespole tym tańczy dr Katarzyna Forecka-Waśko – Pani adiunkt w Zakładzie Działań Twórczych w Przestrzeni Społecznej Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Kolejnym akcentem artystycznym był występ śpiewaczki Pani dr Aleksandry Kamińskiej-Rykowskiej z Wydziału Studiów Edukacyjnych, która w ramach Zakładu Edukacji Artystycznej prowadzi przedmiot emisja głosu. Pani Doktor jest też absolwentką Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu na Wydziale Wokalno-Aktorskim. Akompaniowała Pani Paulina Zarębska – absolwentka Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu.

Uroczysta kolacja, podczas której panowała wyjątkowa atmosfera sprzyjająca wymianie poglądów oraz integracji reprezentantów wielu środowisk akademickich, stanowiła doskonałą sposobność do podsumowania pierwszego dnia obrad odbywających się w ramach I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych”.

Drugi dzień obrad konferencyjnych (7.04.2017) rozpoczął się od porannej kawy, której towarzyszyły liczne dyskusje stanowiące następstwo podjętych podczas pierwszego dnia obrad zagadnień prezentowanych przez prelegentów. Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska otworzyła obrady, po czym odbyły się dwie sesje plenarne.

Podczas pierwszej sesji plenarnej, której moderatorami byli: prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. nadzw. dr hab. Dorota Misiejuk, dr hab. Aneta Bołdyrew oraz dr hab. Hanna Kubiak miały miejsce wystąpienia: prof. nadzw. dr hab. Aliny Szczurek-Boruty (Uniwersytet Śląski w Katowicach) na temat: „Młodzież i jej funkcjonowanie na pograniczu”; prof. nadzw. dra hab. Mariana Zdzisława Stepulaka (Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie) na temat: „Pedagogiczne uwarunkowania wychowania młodzieży we współczesnym systemie rodzinnym”; prof. nadzw. dr hab. Małgorzaty Orłowskiej (Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej) na temat: „Niepewni losu – wybrane problemy partycypacji społecznej dzieci i młodzieży w Polsce jako kwestia społeczna” oraz prof. nadzw. dra hab. Marka Budajczaka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) na temat: „Młodzież edukacji domowej jako przedmiot, autopredmiot i podmiot badań pedagogicznych”.

Po przerwie kawowej odbyła się kolejna sesja plenarna, której moderatorami byli: prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. nadzw. dr hab. Alina Szczurek-Boruta, prof. nadzw. dr hab. Marian Zdzisław Stepulak, prof. nadzw. dr hab. Małgorzata Orłowska, prof. nadzw. dr hab. Marek Budajczak. W tej sesji plenarnej wystąpili: prof. nadzw. dr hab. Dorota Misiejuk (Uniwersytet w Bia-

łymstoku) „Wartościowanie relacji rodzicielskich w obrazie światopoglądowym pokoleń”; dr hab. Aneta Bołdyrew (Uniwersytet Łódzki) „Alkoholizm, prostytucja, narkomania jako trucizna młodzieży. Dyskusja o zagrożeniach dorastania w realiach polskiej nowoczesności”; dr hab. Hanna Kubiak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) „Rodzice adolescentów z zaburzeniami psychicznymi na drodze osobistego rozwoju” oraz dr Bożena Kanclerz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) „Generacja NEET – młodzież bez pracy, nauki i szkolenia. Wybrane aspekty społeczne i edukacyjne”.

Następnie po przerwie obiadowej, zgodnie z programem konferencji, uczestnicy przemieścili się do budynku Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM, gdzie miały miejsce obrady w sekcjach, które przybrały postać pięciu równoległych sekcji tematycznych odbywających się przed przerwą kawową oraz pięciu równoległych sekcji tematycznych odbywających się po przerwie kawowej. Niniejszy podział wynikał z imponującej ilości oraz stopnia zróżnicowania problematyki zagadnień zgłoszonych do prezentacji podczas wystąpień. W trakcie obrad w sekcjach wygłoszono 57 referatów. Wystąpienia oraz dyskusje w poszczególnych sekcjach zostały poświęcone następującym blokom tematycznym:

- tożsamość młodzieży we współczesnym świecie (moderatorzy: dr Bożena Kanclerz, mgr Julia Sienkiewicz-Wilowska, dr Magdalena Cuprjak);
- młodzież a kultura (moderatorzy: dr Monika Popow, dr Sylwia Jaskulska, dr Kamila Słupska, dr Barbara Kutrowska);
- młodzież (akademicka) w procesie tranzycji z okresu młodości do dorosłości (moderatorzy: dr Paulina Peret-Drażewska, dr Justyna Jakubowska-Baranek, dr Małgorzata Mikut);
- młodzież a role rodzinne (moderatorzy: dr Ewa Karmolińska-Jagodzik, dr Łukasz P. Ratajczak, dr Monika Lewicka);
- sytuacja edukacyjno-zawodowa młodzieży (moderatorzy: dr Lucyna Myszk-Strychalska, mgr Aneta Judzińska, dr Aleksandra Kulpa-Puczyńska);
- młodzież w okresie tranzycji z edukacji na rynek pracy (moderatorzy: dr Bożena Kanclerz, mgr Julia Sienkiewicz-Wilowska, dr Anna Bilon);
- młodzież w systemie społecznym (moderatorzy: dr Monika Popow, dr Sylwia Jaskulska, dr Błażej Przybylski);
- zachowania ryzykowne młodzieży (moderatorzy: dr Paulina Peret-Drażewska, dr Justyna Jakubowska-Baranek, dr Aleksandra Tłuściak-Deliowska);
- styl życia i zdrowie współczesnej młodzieży (moderatorzy: dr Ewa Karmolińska-Jagodzik, dr Sonia Wawrzyniak, dr Dorota Zaworska-Nikoniuł);
- młodzież w środowisku szkolnym (moderatorzy: dr Lucyna Myszk-Strychalska, mgr Aneta Judzińska, dr Sławomir Trusz).

Zakończeniem obrad w sekcjach tematycznych było podsumowanie prac każdej sekcji, przedstawione przez moderatorów w obecności wszystkich uczestników konferencji oraz Przewodniczącej Komitetu Naukowego prof. zw. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej.

Następnie dokonano podsumowania oraz zamknięcia I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych” przez prof. zw. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską, która podkreśliła wysoki

poziom merytorycznie prezentowanych wystąpień, jak również przedstawiła konkluzje wynikające z dyskusji nad prezentowanymi podczas obrad konferencyjnych zagadnieniami.

Przedstawione w trakcie obrad konferencyjnych teoretyczne zagadnienia oraz wyniki badań empirycznych umożliwiły podjęcie analiz, dyskusję oraz wymianę doświadczeń i poglądów na temat młodzieży jako przedmiotu i podmiotu badań pedagogicznych.

Konferencyjna przestrzeń dialogu pozwoliła na zatrzymanie się nad dokonaniami, zmaganiem twórczymi z jakże złożoną materią tematu, jak różnorodność kognitywna, wielość znaczeń i sensów ukształtowanych wokół pojęcia „współczesna młodzież” oraz różnorodność obszarów badawczych wyznaczonych przez ten konstrukt. Uznana została konieczność pogłębionych studiów i badań nad młodzieżą jako głównego aktora perspektywnych zmian. Tym samym, problematyka młodzieży, a w szczególności współczesne badania nad kondycją młodzieży stanowiły układ odniesienia dla rozważań nad przyszłością społeczeństwa, w którym fundamentalną zasadą staje się przeżywanie ambiwalencji i życie „zmianą”.

Podsumowując, I Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych” była wydarzeniem bogatym w wieloaspektowe, teoretyczno-empiryczne informacje na temat aktualnych zagadnień związanych z funkcjonowaniem współczesnej młodzieży, jak również okazją do integracji środowisk naukowych. Zaprezentowane w trakcie obrad wystąpienia prelegentów oraz liczne interesujące poznawczo dyskusje stanowią cenny materiał do podejmowania dalszych naukowych refleksji na temat młodzieży jako przedmiotu i podmiotu badań pedagogicznych. Ciesząca się dużym zainteresowaniem ze strony odbiorców problematyka podjęta podczas tej I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej stanowi zatem przyczynek do powstania kolejnych płaszczyzn analiz teoretycznych oraz empirycznych na temat prezentowanych zagadnień, które warto kontynuować również w przestrzeni konferencyjnej.